

Vaqif Bəhməni

Üzük

O vüsal günləri hayana düşdü,
Var imiş könlümü qırmağın sənin.
Nə vaxtdan bu üzük payına düşdü: -
Alışib yanaydı barmağın sənin...

Səni bəxş etdilər nə bilim kimə,
Mənim sevməyim də bir günah imiş.
Həsretin zəhərli gülləmiş demə,
Bu kövrək ürəyim nişangah imiş.

Nəfəsim alışıb gör necə yandı.
Yalvarram, o qızdan aralan, üzük!
Bəxtimə dolanan qızıl ilandır,
Sənin barmağında saralan üzük.

Tutub ürəyimi qərib bir giley,
Kədəri quzeyin daşı boydadır.
Gözümdə sozalib, kiçilib hər şey,
Dünya da üzüyün qaşığı boydadır.

Köçdüm gözlərinə günün birində,
Varlığım qəlbində durmadımı bəs?
Sənin o nişanlı bəbəkərləndə
Mənim nişanəmi görmədimi bəs?

Daş yerə çırpılıb əzilmişəm mən,
Ağrı qatar-qatar əzildən keçər.
Yaman incəmişəm, nazılmışəm mən
Varlığım sap kimi üzükdən keçər.

Bir haray bənd olub könülə, gözə,
Təmiz məhəbbəti günah sayıblar.
Səni bir oğlana, bir könülsüzə
Məni də kədərə nişanlayıblar...

Eşq

Başımı xəyalın qatır birtəhər
Yoxdu qaynamağım daha heç kimlə.
Mən sənin eşqinlə qalxıb hər səhər,
Axşam da...yatmıram sənin eşqinlə.

Nə bilim küçədə, yolda, yuxuda,
Yenə görərəmmi? Ürək yeyirəm!
Sənin eşqinlədi içdiyim su da,
Mən sənin eşqinlə çörək yeyirəm!

Unudub dost doğma qardaşlarımı
Bu eşqin qəminə qardaş oluram.

Çəkirəm başıma göz yaşlarımı
Mən sənin eşqinlə sərxoş oluram.

Eşqində gücə bax, bilsə də yoxdu
Öləni diriltmək hökmü Allahda
Çağa tək güldürür qəhr olan bəxti,
Məni gah öldürür,dirildir gah da.

İndi billəm nəymiş eşq odu canda
Ona kim baxırmış, nəfə baxırmış.
Məcnun çöl gəzəndə, Kərəm yananda
İsa da çarmıxda kəfə baxırmış!

Allah, sən bilirən nələrə dözdüm
Bu sevda yolunu tutana kimi.
Dəli dalğalara baş vurum, üzdür
Eşqin dəryasında batana kimi.

Sevdanın çətin yolu

Göstərdi hökmünü boranlar, qarlar,
Sitəm sipər çəkdi, qəm sıra tutdu.
Dikindən təkine buzladı dağlar,
Şüşə könlümüzü sırsıra tutdu.

Baxmadı şaxtaya...
uçdu cüt ürək,
keçdi ayrılığın uzun içindən.
Buz buza çırpıldı çaxmaq daşı tək,
qığılcım ayrıldı buzun içindən!

Dar günün sahibi Allahdı yenə
Bir qarlı yol verdi bizə də, şükür!
Yaralar sarıyan qar tənziyinə,
Cana can calayan buza da, şükür!

... Sonra tonqal odu dağıladı qarı,
Odumuz buzların bağrını yardı.
Əriyib sel oldu dağların qarı,
bu dəfə də bizi daşqın apardı!

Belə yaxşıdı

Bir yol da saymayıb qohum-qardaşı
nə qədər pərdə var, vurub yıxasan,
Alıb qoltuğuna sevdalı başı
çixanda aradan elə çixasan
boş yaxan keçməyə ələ, yaxşıdı! -
Qardaş, qadan alım, belə yaxşıdı.

Gözlərin dikilə guman yerinə,
daha atmayasan oxu heç kimə.
Qaşını çatanda kaman yerinə,
çölləri gəzəndə ceyran eşqinə
toruna düşdüyün tələ yaxşıdı,
Qardaş, qadan alım, belə yaxşıdı.

Hər gün ayaqlasın, iz də qocalır,
bəsdir dirədiyin küncə qəlbini!
Oğlan da qocalır, qız da qocalır...
Qərib bir quş olub qönçə qəlbini
açasan bir qərib gülə, yaxşıdı,
Qardaş, qadan alım, belə yaxşıdı.

İstə, ya istəmə, gecələr bitər,
Anbaan azalar canında odun.
Bu qəribə qismət tamama yetər -
Bir qərib dünyada bir qərib qadın
dərindən can verib ölə, yaxşıdı,
Qardaş, qadan alım, belə yaxşıdı.

Tanrının nə qədər gizlinləri var;
Qoy bu da ehmalca bəxtə yazılınsın.
"Biz kimsə görmədik" -
söyləsin yollar,
Başına gələnlər yuxu yozulsun,
düşməsin dillərdən dilə, yaxşıdı,
Qardaş, qadan alım, belə yaxşıdı.

Bu da ildə bir yol bərk aclığını -
Dönəsen doymayan, ya doyan kimi.
Görəsən darvaza sən açdığını,
qapın aralıdı...
sən qoyan kimi,
adlayan olmayıb hələ, yaxşıdı,
Qardaş, qadan alım, belə yaxşıdı.

Kürkünü asasan sivri qarmağa
Getməmiş qürbətın ətri canından,
Arvadın yüyrə qaz yandırmağa,
Deyə: - Nə durmusan xoruz banından?
Sonra da üzünə gülə, yaxşıdı,
Qardaş, qadan alım, belə yaxşıdı.

Varlı adam

Sərvət, dövlət deyib canı üzmədim,
yeridim yolumu sədaqət ilə.
Könül divarına mərmər düzmədim,
üzlədim silinməz məhəbbət ilə.

Qocaya zamanın fəryadı dedim,
körpə çöhrələrə, duadı, dedim...
sirli bir damlaya dəryadı, dedim -
heç işim olmadı kəmiyyət ilə.

Rəsmi çəkənim şirəli çəkdi;
qayıdıb üstündən nur əli çəkdi...
Tanrımı hamıdan irəli çəkdim -
tül pərdə saxladım cəmiyyət ilə.

Məkrə, paxılığa ilan söylədim,
kələyə ən qorxunc dalan söylədim...
Kim mənə qurama, yalan söylədi
ağzını qapadım həqiqət ilə.

Sözümdən söz çəkib demə kəmsərəm -
başımın daşığı zalım, qansoran...
Xain süfrəsində tikə kəsmərəm,
nəsil qanlısıyam xəyanət ilə.

Başmaqçı odur ki, başına gələ,
sanma ki, söz dedim xoşuna gələ.
Üstümə fillərin qoşunu gələ
mənə bata bilməz bu qüvvət ilə.

Əlləri var olsun körpü cızanın -
altında qaynayır məhşər qazanı.
Sözümdə puç varsa, Tanrı cəzamı
versin özü bilən bir qiymət ilə.

Asilik

Bəsdir daha yaşadım ağac-uğac ağılyla,
Bir az adam olmalı...
alib -aldatmalıyam.
Yaş odun sırmalı aranliya-dağlyla,
birisinə atmalı,
birini satmalıyam.

Dərisinə bükürkən xilqət qurdu canını
Bəsdir oldum dərisiz Nəsiminin müridi!

toz bürüdü naqisi, qartmaq tutdu canını,
mənim şümşad bədənim təmizlikdən çürüdü.

Olsun otun, çiçəyin, suyun dili dərbədə;
Ruzu qazanmaq olmur biyan, yovşan diliylə.
Vergi müfəttişinin dilini bilsəm yetər,
quştək ötmək gülüncdü
Şah Süleyman diliylə.

Gördüm etibarını açıb-solan güllərin,
Qısır söyüdlər ilə seviməyin nə adı?
Hazır ətdi,
ceyrana sırım qızıl gülləni,
bir yol xoşbəxt eyləyim evdə uşaq, arvadı!

Halalın miqdarı az,
donluğum ondan bəter,
darı-darı gül, gözüm, didən haram dən umur.
Bəsdir çinar olduğum, ərəl olduğum yetər-
Quruçayın yatağı suyu gözümdən umur!

Gözdə su yox, ağladım
ağacın yerinə,
Şitilə su dartmaqdan ovcum qabar bağladı.
Budaqlar budamaqdan suluq getdi dərinə,
Haçan tut ipək cırdı,
nar yaramı bağladı?

Daha bəsdir yaşadım xəyal-xoşək barımla;
hesabı qeyridən yox, özümdən sormalıyam.
Böyütkən kolu kimi açıq tikanlarımla
həyasız dəvələrin üzünü cirmalıyam.

Ota, əncərə getdi,
bir quş ömrün yazına,
Bu gün payız,
sabah qış...
gora tərənir çənəm.
Ey qələm tutan kişi,
asi olub yazına
mən daha bitkilərə qul olmaq istəmirəm.

Üstəlik havalı baş
baş qoşmadı azana,
orda,
haqq dünyasında
gur-gur yanır ocaqlar...
Son indidən bəllidi,
adam olsam qazana,
ağac olsam qazanın altına basacaqlar!

Belə

Ömür ki od aldı, əriyir şam-şam -
yağı yalavaca paylanır cam-cam,
Fələyin qolunda səhəngdi adam -
sonda qopur qulpu, lüləyi belə...

Qafil o kəsdə ki, çörəkdən qaçır,
Eşqin yeri dardı, ürəkdən qaçır...
Məhdə hünər hanı? -
Kürəkdən qaçır,
Şəlləmə belinə küləyi beləə...

Fələk pəsdah açır sınıq təkərlə,
Novdanda dən yoxsa, hərle, ha hərle...
Un olub ələnin can zərrə-zərrə
Kafər, fırlatmazlar ələyi belə!

Ürəyi at verdi... Allah, min, dedi -
Çapırsan...

görmürsən tər içindədi? -
Allahın verdiyi yaman gündədi;
Adam əldən salmaz ürəyi belə!

Sözün şövqü dəysə qızıl qanayar,
Kəlməni ləldən çək, qızıldan ayır!
Mürəkkəb ayrı şey, qızıl qan ayrı
Qandı şax saxlayan lələyi belə...

Can ona sadağa, baş ona peşkəş,
Xas aşiq qul olmaz ötərgi eşqə!
Kimsəyə dil vermə Tanrıdan başqa,
Buraxma evinə mələyi belə!

Şuşa

Dağı dağ üstə duran dağlı səməndədi Şuşa,
Necə bas dil-dil ötür gül-gül açan dərdi Şuşa?

Qol açib hər yetənə; pis nəzərə gəldi yaqın -
Partlamışlar uladı: gör nə qəşəng yerdə Şuşa!..

Qaldırıb dik başına zatıqırıq qor-qoduğu,
Tullayıb dar dərəyə dərdləri min mərdi Şuşa!

O xəcil, axdı təri, qan bələnən köynəyini
Xarı-bülbül gülünün yarpağına sərdi Şuşa?

Bəlkə nərd taxtasıdı yek Cıdırın tas sinəsi -
Fəndgiri əllərdə gəzən şeşli-beşli zərdi Şuşa?

Tanrıya asi olub qövr eləsəm hiddətdən,
Deyərəm, dərd yuvası, otlu-sulu şərdi Şuşa!

Əhdi Vaqiflə idi, peymanımız qəbrə qədər...
Bəs hanı? Gərdəyini düşmənmə verdi Şuşa?

Şair

Tanrıdan savayı anlamaz heç kim
sevgi göylərində...
yer eşqi olmur.
Yerə, göyə sığmır şairin eşqi,
Eşqdən yarananın bir eşqi olmur!

Yerə, göyə sığmır şairin eşqi,
Şairin
dünyaya dəyən eşqi var,
yaxası bərq vuran cilvəli püşkü
Bir də ki...
qapqara geyən eşqi var!

...Təki yar dilinin qılıncı dəyə,
təbibə yollanmaz çaradan ötrü.
İlan tək atılar qızıl gülləyə,
Canı qurban verər yarıdan ötrü.

Şairin dünyada bir eşqi olmur,
Payız eşqini say, yaz eşqini say.
Baxıb sonalamaq, ya seçki olmur,
Ataş eşqini say, buz eşqini say.

...Şairdə qanad var;
yüksəlir, enir
dərin dəyəyə də,
qəlbə dağa da.
Şair adam vursa,
Allah bəyənir,
Şair
sevgi qatır əcləliyə da!